

Darček s myšlienkou:
Darujte blízkym
digitálne predplatné

9. mar 2022 o 22:20 | Platený obsah

Ako sa dá vyhnúť povolaníu do vojny? Slováci už zisťujú

Prišla prvá žiadosť bojovať na Ukrajine.

Súvisiace: [Zvieratá na hranici](#) | [Otázky a odpovede](#) | [Šéf mestskej rady Užhorodu](#) | [Rozhovor s dobrovoľníčkou](#) | [Oprava CO krytov](#) | [Sociálna pomoc v župách](#) | [Denný prírastok utečencov](#) | [Pomoc v meste SNV](#) | [Utečenci v Humennom](#)

Jaroslav Vrábel
šéfredaktor

ODOBERAŤ AUTORA

Ilustračné. (Zdroj: TASR)

Pre ruskú inváziu na [Ukrajine](#) a obavy z rozšírenia vojny na západ si niektorí Slováci nielen narychlo vybavujú pasy a vykupujú z lekární jódové tabletky, ale vo zvýšenej miere tiež žiadajú o právne rady, ako ne byť naverbovaný do armády.

Aj takáto informácia odznela v diskusii na nedávnom [mimoriadnom košíckom zastupiteľstve](#), ktoré rokovalo o pomoci mesta pre Ukrajinu a utečencov z nej.

Odkedy u našich východných susedov vypukla vojna (24. februára) a vyhlásili tam všeobecnú mobilizáciu, pribudlo slovenských občanov s obavami, že tiež raz môžu dostať povolávací rozkaz.

Ministerstvo obrany Korzáru potvrdilo, že teraz dostáva viac otázok verejnosti k brannej povinnosti aj k možnosti, ako sa dá vojenská služba odoprieť.

„Pred vojnovým konfliktom sme žiadosti o takéto informácie dostávali sporadicky,“ priznáva rezort s tým, že oproti minulosti už tento rok evidujú aj viac samotných podaní vyhlásenia o odopretí výkonu mimoriadnej služby.

Základná vojenská služba je na Slovensku zrušená od roku 2006, naša krajina má profesionálnu armádu a ako člena Severoatlantickej aliancie (NATO) by nás v prípade napadnutia [chránili vojská NATO](#).

Po vypuknutí vojny na Ukrajine sme sa však ocitli v novej situácii, keď žiadny, hoci aj veľmi nepravdepodobný scenár, nemožno s istotou úplne vylúčiť.

Aj preto časť verejnosti môžu zaujímať informácie o brannej povinnosti Slovákov. Na základe stanoviska ministerstva obrany i ďalších verejne dostupných zdrojov sme pripravili odpovede na otázky.

V texte odpovedáme na tieto otázky:

- [Čo je branná povinnosť?](#)
- [Aké zoznamy mužov s brannou povinnosťou existujú?](#)
- [Čo je povinnosť odvodu?](#)
- [Čo je mimoriadna služba?](#)
- [Čo je alternatívna služba?](#)
- [Čo je všeobecná mobilizácia?](#)
- [Aký je postup v prípade vyhlásenia vojny?](#)
- [Môžu povolať aj držiteľov modrej knižky?](#)
- [Je možné sa brannej povinnosti vyhnúť?](#)
- [Ako, kedy a kto môže odoprieť mimoriadnu službu?](#)
- [Už ju niekto od vypuknutia vojny na Ukrajine odoprel?](#)
- [Čo hrozí tomu, kto si nesplní brannú povinnosť?](#)
- [Čo je dobrovoľné prevzatie brannej povinnosti?](#)
- [Môžu Slováci vstúpiť a bojovať v ukrajinskej légii?](#)
- [Už nejaký občan SR žiada o výnimku prezidentky?](#)

Čo je branná povinnosť?

Obsahom brannej povinnosti je povinnosť **podrobiť sa odvodu a vykonať mimoriadnu alebo alternatívnu službu**.

Brannú povinnosť majú **muži – občania Slovenskej republiky s trvalým pobytom v SR vo veku od 19 do 55 rokov**.

Branná povinnosť im vzniká 1. januára kalendárneho roka, v ktorom dovŕšia 19 rokov veku, a zaniká 31. decembra kalendárneho roka, v ktorom dovŕšia 55 rokov veku, alebo [v iných prípadoch podľa zákona o brannej povinnosti](#) (napríklad zmena občianstva, trvalého pobytu mimo SR, ak sa rozhodnutím odvodnej komisie stane nespôsobilým - tzv. modrá knižka - alebo ho uznajú za občana s ťažkým zdravotným postihnutím atď.).

Branná povinnosť je daná zákonom, nevyhlasuje sa a **nie je možné sa jej vyhnúť**. Takže všetci občania, ktorí jej podliehajú, sú povinní ju plniť.

Môžu však za určitých podmienok **odoprieť výkon mimoriadnej vojenskej služby** a namiesto nej vykonať alternatívnu službu (podrobnejšie nižšie).

Aké zoznamy mužov, ktorí by v prípade vojny na Slovensku mali plniť brannú povinnosť, existujú?

Evidenciu občanov podliehajúcich brannej povinnosti vedú okresné úrady (odbor obrany štátu) v sídlach krajov. Vedú:

- evidenciu vojakov v zálohe
- evidenciu registrovaných občanov
- a evidenciu občanov, ktorí v stave bezpečnosti odopreli výkon mimoriadnej služby a sú povinní vykonať alternatívnu službu

V evidencii vojakov v zálohe sú občania, ktorí majú brannú povinnosť, absolvovali vojenskú prípravu alebo činnú službu profesionálneho vojaka, prípadne službu v iných ozbrojených a záchranných zboroch, a občania, ktorí sú odvedení a neabsolvovali vojenskú prípravu.

Občania, ktorí neabsolvovali odvod, sú zaradení do evidencie registrovaných občanov.

Čo je povinnosť odvodu?

Odvodom sa posudzuje zdravotný stav registrovaného občana s cieľom rozhodnúť o jeho spôsobilosti vykonať mimoriadnu alebo alternatívnu službu.

Odvod sa vykonáva v čase vojny a vojnového stavu na základe rozhodnutia prezidenta na návrh vlády.

Odvod vykonávajú okresné úrady v sídlach krajov, ktoré si za týmto účelom zriaďujú odvodné komisie.

Čo je mimoriadna služba?

Mimoriadna služba je vojenská služba vykonávaná v služobnom pomere, ktorú je v období krízovej situácie povinný vykonať vojak mimoriadnej služby. Tým je:

- **profesionálny vojak**, ktorému bol v období krízovej situácie nariadený výkon mimoriadnej služby
- **vojak v zálohe** povolaný na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl, ktorému bol v období krízovej situácie nariadený výkon mimoriadnej služby
- **vojak v zálohe** povolaný na výkon mimoriadnej služby v období krízovej situácie po prezentácii v Ozbrojených silách SR
- **registrovaný občan**, ktorý bol v čase vojny alebo vojnového stavu odvedený a povolaný na výkon mimoriadnej služby po prezentácii v ozbrojených silách
- **vojak dobrovoľnej vojenskej prípravy**, ktorému bol v období krízovej situácie nariadený výkon mimoriadnej služby

Čo je alternatívna služba?

Služba u zamestnávateľa, ktorý plní napríklad úlohy v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti, civilnej ochrany obyvateľstva alebo v oblasti sociálnej pomoci a podobne.

Čo je všeobecná mobilizácia?

Mobilizácia ozbrojených síl je:

- hromadné povolenie vojakov v zálohe a odvedených registrovaných občanov na výkon mimoriadnej služby
- nariadenie výkonu mimoriadnej služby profesionálnym vojakom, ktorí vykonávajú štátnu službu podľa osobitného predpisu, a vojakom v zálohe povolaným na pravidelné cvičenie alebo na plnenie úloh ozbrojených síl a vojakom dobrovoľnej vojenskej prípravy
- poskytnutie vecných prostriedkov a ubytovania právnickými a fyzickými osobami oprávnenými na podnikanie a fyzickými osobami
- plnenie pracovnej povinnosti fyzickými osobami

Všeobecná mobilizácia sa vzťahuje na celé územie SR, na všetkých registrovaných občanov, vojakov v zálohe a profesionálnych vojakov, ktorí vykonávajú štátnu službu podľa osobitného predpisu, aj na poskytnutie vecných prostriedkov a ubytovania právnickými a fyzickými osobami oprávnenými na podnikanie a fyzickými osobami a na plnenie pracovnej povinnosti fyzickými osobami v prospech ozbrojených síl.

Aký by bol postup v prípade vyhlásenia vojny?

V prípade vyhlásenia **krízového stavu (vojnu, vojnový stav a výnimočný stav vyhlasuje prezident, núdzový stav vláda)** prezidentka podľa potreby nariadi občanom povinnosť podrobiť sa odvodu alebo vykonať mimoriadnu službu.

Ide o plnenie brannej povinnosti, na výkon ktorej sú občania povolávaní povolávacím rozkazom od okresného úradu v sídle kraja.

Občan, ktorý podlieha brannej povinnosti, bude povolaný na výkon mimoriadnej služby buď všeobecnou mobilizačnou výzvou alebo povolávacím rozkazom na výkon mimoriadnej služby.

Občan, ktorý odmietol výkon mimoriadnej služby **podaním vyhlásenia o odopretí výkonu mimoriadnej služby** a bolo mu vyhovie rozhodnutím, ktoré dostal, je zaradený do evidencie občanov povinných vykonať alternatívnu službu ako inú službu namiesto mimoriadnej.

Tento občan bude v čase vojny alebo vojnového stavu povolaný na výkon alternatívnej služby.

Môžu povolať aj držiteľov modrej knižky?

Po nariadení mobilizácie okresný úrad povolá na výkon mimoriadnej služby vojakov v

zálohe a odvedených registrovaných občanov, ktorí sú zdravotne spôsobilí na jej výkon.

Pri povolávaní vojakov v zálohe a registrovaných občanov sa vychádza z požiadaviek ozbrojených síl a ročník narodenia nie je rozhodujúcim kritériom.

Na výkon mimoriadnej alebo alternatívnej služby nemôžu byť povolaní občania, ktorých odvodná komisia uznala za nespôsobilých vykonať vojenskú službu (sú držiteľmi tzv. modrej knižky) alebo im [branná povinnosť z iného dôvodu zanikla](#).

Je možné sa brannej povinnosti vyhnúť?

Branná povinnosť je zákonom určená povinnosť občanov – mužov. Tí sa brannej povinnosti nemôžu zbaviť ani ju odoprieť.

Branná povinnosť znamená istý záväzok občana k svojmu štátu pripravovať sa na obranu tohto štátu a priamo sa podieľať na napĺňaní potrieb ozbrojených síl.

Vyhýbanie sa plneniu brannej povinnosti je dokonca trestným činom.

Zákon však umožňuje, aby občania, ktorým svedomie alebo náboženské presvedčenie **nedovoľuje vykonať mimoriadnu službu**, mohli vykonať alternatívnu službu ako inú službu, ktorá je tiež plnením brannej povinnosti.

Ako, kedy a kto môže odoprieť mimoriadnu službu?

Občan môže v stave bezpečnosti - **teda len vtedy, keď ešte nie je vyhlásený krízový stav (vojna, vojnový stav, výnimočný stav ani núdzový stav)** - [odoprieť výkon mimoriadnej služby písomným podaním vyhlásenia na okresný úrad v sídle kraja](#).

Môže tak urobiť počas celého prvého kalendárneho roka, v ktorom mu ako 19-ročnému ešte len vznikla branná povinnosť, alebo potom aj neskôr, no už vždy iba v mesiaci január každého nasledujúceho roka, až do zániku brannej povinnosti.

Vyhlásenie sa nemusí dávať opakovane každý rok, stačí raz. Možno ho i vziať späť.

Avšak na vyhlásenie podané až v období krízového stavu, ako je vojna, vojnový, núdzový a výnimočný stav, sa už neprihliada. Treba ho dať ešte v stave bezpečnosti.

Ale aj registrovaný občan, ktorý úspešne podal vyhlásenie o odopretí výkonu mimoriadnej služby, bude v čase vojny a vojnového stavu povolaný na odvod, kde bude posúdený jeho zdravotný stav a rozhodnuté o jeho spôsobilosti vykonať **alternatívnu službu, ktorú je povinný vykonať**.

Už niekto od vypuknutia vojny na Ukrajine odoprel výkon mimoriadnej služby?

Od vypuknutia aktuálneho konfliktu (keďže k nemu došlo po januári, 24. februára) môžu vyhlásenie o odopretí výkonu mimoriadnej služby podať tento rok už iba občania, ktorým branná povinnosť vznikla ešte len v tomto roku, teda tí, ktorí v roku 2022 dosiahli alebo dosiahnu vek 19 rokov.

Všetci starší tak mohli urobiť len v januári 2022 alebo najskôr opäť v januári 2023, ak v tom

čase nebude vyhlásený krízový stav.

Počet podaných vyhlásení je tento rok vyšší oproti predchádzajúcim rokom, ale nie je alarmujúci, tvrdí ministerstvo obrany. Presné číslo nešpecifikovalo.

Podobný nárast vyhlásení bol u nás zaznamenaný už aj v januári 2015, resp. v roku 2015 po predchádzajúcom vojenskom konflikte na Ukrajine, keď v roku 2014 Rusko obsadilo Krym.

Čo hrozí tomu, kto si nesplní brannú povinnosť?

Trestný zákon v časti trestné činy proti brannosti upravuje sadzby za marenie spôsobilosti na službu, neplnenie odvodnej povinnosti, obchádzanie brannej povinnosti a nenastúpenie služby v ozbrojených silách SR. Konkrétne ide o skutkové podstaty:

- **Marenie spôsobilosti na službu:** Kto seba alebo iného urobí trvalo alebo dočasne nespôsobilým alebo menej spôsobilým na plnenie brannej povinnosti alebo iných povinností na obranu vlasti, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až päť rokov.
- **Neplnenie odvodnej povinnosti:** Kto sa neustanoví na odvod alebo sa nepodrobí lekárskemu vyšetreniu v úmysle nesplniť svoju odvodnú povinnosť, alebo jej splnenie oddialiť, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.
- **Obchádzanie brannej povinnosti:** Kto sa dopustí machinácií v úmysle dosiahnuť úľavy v plnení brannej povinnosti, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.
- **Nenastúpenie služby v ozbrojených silách:** Kto v úmysle vyhnúť sa vojenskej službe nenastúpi službu v ozbrojených silách do 24 hodín po uplynutí lehoty určenej v povolávacom rozkaze, potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov.

Čo je dobrovoľné prevzatie brannej povinnosti?

Občan, ktorému nevznikla branná povinnosť, môže dobrovoľne prevziať brannú povinnosť od 1. januára kalendárneho roka, v ktorom dovŕši 19 rokov veku, ak má trvalý pobyt na území SR. O povolení dobrovoľne prevziať brannú povinnosť rozhoduje okresný úrad v sídle kraja na základe písomnej žiadosti občana.

Občan, ktorý nemá trvalý pobyt v SR, alebo cudzinec môže dobrovoľne prevziať brannú povinnosť od 1. januára kalendárneho roka, v ktorom dovŕši 19 rokov veku. O povolení dobrovoľne prevziať brannú povinnosť rozhoduje prezident SR na základe písomnej žiadosti občana alebo cudzinca podanej na ministerstvo.

Brannú povinnosť možno dobrovoľne prevziať len v celom rozsahu.

Ukrajinský prezident vyzval všetkých, ktorí chcú pomôcť, aby prišli bojovať po boku Ukrajincov. Vyhlásil, že cudzinci môžu vstúpiť do jednotiek územnej obrany ukrajinskej armády a vzniká medzinárodná légia. Môžu do nej Slováci vstúpiť?

Nie, ide o trestný čin. Za službu v cudzom vojsku bez povolenia hrozí dva až osem rokov odňatia slobody a počas vojnového stavu alebo vojny päť až desať rokov.

Zákon o brannej povinnosti však stanovuje možnosť výnimky - povolenie pre službu vo

vojskách iného štátu **udeľuje prezident SR na základe žiadosti občana.**

Už nejaký občan SR žiada o výnimku prezidentky?

„Keďže celý proces takejto žiadosti je viacstupňový, administratívne náročný a dlhý, prezidentka ešte nevydala a ani nemohla vydať žiadne rozhodnutie o povolení služby v ukrajinskej armáde. Naša legislatíva je totiž postavená tak, aby od služby v cudzej armáde alebo cudzineckých légiiach odradzovala, a neumožňuje takéto povolenie vydať v krátkom čase. Na to, aby to bolo možné, by vláda a parlament museli zmeniť legislatívu,“ odpovedal Korzár v stredu hovorca prezidentky [Zuzany Čaputovej Martin Strážinec](#).

Dodal však, že vojenská kancelária prezidenta registruje v posledných dňoch zvýšený záujem o informácie týkajúce sa služby v ukrajinskej armáde.

Doteraz sa na ňu obrátilo viac ako 65 občanov a všetci záujemcovia dostanú presné informácie, ako majú ďalej postupovať.

Vysvetlil, že podľa platného zákona musí záujemca žiadosť podať 90 dní vopred a nie priamo prezidentke.

Prezidentka je až posledná v poradí, ktorá žiadosť posudzuje, už aj so stanoviskami príslušných ministerstiev.

Podľa zákona občan dáva žiadosť o povolenie vykonať vojenskú službu v ozbrojených silách iného štátu prostredníctvom okresného úradu ministerstvu obrany, ktoré ju so svojím stanoviskom a stanoviskami ministerstiev vnútra a zahraničných vecí predkladá na rozhodnutie prezidentovi.

Rezort obrany doplnil, že už eviduje aj jednu oficiálnu žiadosť o povolenie na službu v cudzom vojsku.

Vojna na Ukrajine

- [Najnovšie správy o vojne na Ukrajine](#)
- [Minúta po minúte: Ukrajina vs. Rusko online](#)
- [Aktuálna mapa útokov Ruska na Ukrajinu](#)
- [Volodymyr Zelenskyj: Profil a životopis](#)
- [Porovnanie armád Ukrajiny a Ruska](#)
- [Prehľad propagandy a hoaxov o vojne na Ukrajine](#)

Tento text ste mohli čítať vďaka tomu, že platíte za obsah. Vážime si to.

Najdôležitejšie správy z východu Slovenska čítajte na [Korzar.sme.sk](https://korzar.sme.sk).